

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Den Hollantschen Icarvs

Hazart, Cornelius

T'Antwerpen, M. DC. LXIV.

Ghetuygenissen der Catholijcke Leeraren, met de welcke Peenius wil bethoonen, dat de aenroepinghe der Heylighen niet over-een komt met de leere vande primitive Kercke.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71360)

Ghetuygenissen der Catholijcke Leeren, met de welcke *Peenius* wil be-
thoonen, dat de aenroepinghe der
Heylighen niet over-een komt
met de leere vande primitive Ker-
ke.

Peenius pag.201.

Iacobus Faber in Euang. seght, &c.

Antw. Dit selfde hebben wy boven, ick en
weet niet hoe dickwils, ghehoort.

Peenius. Ibid. Eccius in Ench. cap. 15. seght: Dit en
is niet gheoorloft gheweest in't beghin der Kercke in't nieuwe
Testament, op dat niet de Heydenen, die nu nieuwelingh be-
keert waren, hier wederom tot afgoderije souden laten ver-
leyden.

Antw. Dit boeck en hebbe ick niet kunnen nae-
sien, om dies wil dat het my by de handt niet en
was: maer ick en gheloove even wel niet, dat *Eccius*
seght, dat de aenroepinghe der Heylighen in't be-
ghin vande Kercke onghoorloft was. Maer om dat
hy daer by voeght, soo *Peenius* seght, vande nieuwe-
linghen, op dat-se haer niet wederom tot afgoderije souden
laten verleyden. Soo gheloove ick vastelijck, dat *Eccius*
hier niet anders en seght, als dat het niet gheoorloft
en was van dese materie, voor de nieuwelinghen
veel te spreken, ghelijck oock meest de HH. Vaders
in't beghintel niet recht uyt en spraken van't H. Sa-
crament, soo als men kan sien in hare schriften, daer
sy

fy handelende van dese materie, ghebruycken seer dickwils dese maniere van spreken: *De gheloovighen Weten, Wat Wy Willen segghen, &c.*

Peenius pag. 202. Durandus in Ration. div. offic. lib. 4. c. 38. seght, dat de Kercke nae de tijden vanden H. Sylvester de ghedachtenisse der HH. Confessours heeft beghinnen te vereeren, en dit seydt hy de reden te zijn, waerom van het meestendeel der Belijders in de Canon van de Misse gheen ghewach ghemaect en wordt, als de welcke voor de tijden van Sylvester al ghemaect, en samen ghestelt was. Sylvester nu heeft gheleest in de eeuwe nae Christi gheboorte.

Antw. Nu sie ick klaer dat ghy vergeten hebt wat uwe slot. reden moest zijn; te weten dese, dat de aenroepinghe der Heylighen niet over-een-come met de leere vande Primitive Kercke, ende hier brengt ghy recht een auteur, de welcke opentlijck seght, dat den Canon van de Misse (daer de H. Martelaren, ende onder andere oock de alderh. Maghet, die merer daer haer bloedt niet ghestort heeft voor Christo, jae alle de Heylighen worden aenghesproken) is gheweest voor de tijden van Sylvester; soo is dan de aenroepinghe niet alleen der HH. Martelaren, maer oock der HH. Belijders in de primitive Kercke gheweest; hoe kan-se dan strijden teghen haer leere? Durandus dan en seght niet, dat de primitive Kercke, de heyliche Belijders voor de tijden van Sylvester niet aengheroepen heeft, want contrarie blijktt uyt den Canon, die voor de tijden Sylvestri gemaeckt is, in welken niet alleen de Martelaren, maer oock alle Heylighen worden aengheroepen. Hy seght dan alleen dat de Belijders in't besonder niet en staen in den Canon, om dat de Kercke voor de tijden Sylvestri gheen

gheen ghedachtenisse en hielt van de belijders in het besonder, daerom en liet-se nochtans de selve niet aen te roepen in het ghemeyn, onder den naem van alle Heylighen, ghelijck sy de Martelaren aenriep elck in't besonder.

Peentus *ibid.* *Erasmus* in Colloquijs, &c.

Antw. Stelt my een ander voor; want *Erasmus* en is my in dese materie niet meer weerd, als een mispel.

Peenius. Ibid. Lindanus in tabul. Analyt. p. 225. stelt voor aen, *Cyprianus*, de welke gheleest heeft in de derde eeuw nae de gheboorte Christi.

Antw. Dat is seer goet, soo bewijst hy dan uyt *Cypriano* dat de aenroepinghe der Heylighen in de primitive Kercke in vogue was.

Peenius. Maer Bellarminus slaet hem over, stilsvijgens bekennde, dat in sijn eyghen, ende natuerlycke scrijften niet een stipken van de aenroepinghe der Heylighen te vinden is.

Antw. Hoe volght dat? kan het niet wesen dat *Bellarminus* in *Cypriano* niet gevonden en heeft, 'tghene aen *Lindanus* door naer der onderloekinghe, is in de handen ghevalen?

Peenius. Ibid. Peresius p. 3. de tradit. Confid. 7. van ghelijcken bekent, dat voor *Cypriani* eeuwve gheen teecken van dese leere te vinden is.

Antw. Dit is wederom gheloghen: dit thoone ick uyt de eyghen woorden van *Peresius*, die aldus luyden: *Al hoe vvel dat-men vande tijden van den Martelaer Cornelius, in de scrijften der Heylighen, de voorsprake der Heylighen gherecommandert siet, ende de aenroepinghe in de Shrijten der Vaderen, van de tijden Basily vermeld; de vryle het niet en blyckt dat sy de eerste zyn gheweest, die dit*

dit gheleert hebben, maer 't selve verhaelt, ende met exempelen gherecommandeert hebben; als nu bevestigt vvesen se door de outheyt, niemandt can tvvijffelen, oft dit is af-ghecomen vande goddelijcke leere, 't velck de alghemeyne Kercke vande Martelaren, ende heylighe Leeraren, ontrent dit stuck leerde. Hier, seght *Perecius*, heel contrarie, aen 't ghene ghy seght, te weten dat de voorsprake, ende aenroepinghe der Heylighen voor de eeuwe van *Cyprianus* bekenet was, aenghesien dat *Cornelius*, ende *Basilus* de selve voorstellen als eene oude leere, ergo als eene leere die oock in vogue was voor de tijden van *Cornelius*, en *Basilus*.

Peenius pag. 203. Den *Cardinael Perronius* Lib 5. Repliq. contra *Iacob*, *Angl. Reg.* cap. 19. bekenet, dat de *Vaders*, die in de dry eerste hondert jaren nae *Christi* gheboorte gheleest, ende gheschreven hebben, alleen ghehouden maken vande voorbiddinghe, maer niet van de aenroepinghe der Heylighen, ende dat in hare schriften de ghehouden te van de Heylighen aen te roepen niet en kan ghevonden worden.

Antw. *Perronius* seght seer wel, dat wy gheene Sermoonen van haer en hebben, die sy op de feestdaghen der Heylighen hebben ghedaen, maer wanneer sy occasie hebben ghehadt van dese materiete spreken, dat sy opentlijck voorstaende de voorbiddinghe der Heylighen, ghelijck *Origenes*, ende *Cyprianus* doen, bedecktelijck gheleert hebben de aenroepinghe; want ghelijck ick in't voorgaende ghehoont hebbe, daer en is gheen reden, waerom men hare ghebeden by *Godt* niet en soude versoecken, aenghesien dat sy met'er daet voor ons bidden. Daeren boven *Perronius* besluyt seer wel uyt de vier eerste alghemeyne Concilien, ende besondere ghetuyghe-

ghenissen van verscheyden Oudt-vaders, die op die tijden gheleest hebben, dat de aenroepinghe der Heylighen, de eerste dry hondert jaren is in vogue gheweest.

O N T L E D I N G H E
V A N H E T G H E H E E L B O E C K
P E E N I I.

Vande aenroepinghe, ende eeren der Heylighen, dienende tot een onderrichtinghe van de ghereformeerde Ghemeynte, op dat sy voor de ooghen mach sien hoe loos, ende krachteloos de fundamenten zijn, op de welke Peenius sijn heel Boeck heeft gebouwt.

1. **B** Emerckt: dat Peenius sijn gheheel boeck door, niet anders en doet, als de gheheele orden van dese materie verdraeyen, ende alles onder malkanderen menghelen, nu sprekende van het aenroepen der Heylighen, als-men moet handelen van hare ghebden; dan van haer te eeren, als-men moet spreken van hare wetenschap, &c. soo een-jeder op verscheyden plaetsen kan sien van dit teghenwoordigh Tractaet.

De orden, die hy moest houden, was dese. 1. Hy moest verdedigh hebben de Schrifuer-plaetsen, die
ick